

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa M. Z.
przeciwko [...] Pogotowia [...] w B.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 23 sierpnia 2017 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek pełnomocnika strony pozwanej o
zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z 23 sierpnia 2017 r., sygn. akt IV Pa [...], oddalił apelację powoda M. Z. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z 16 marca 2017 r., sygn. akt VII P [...], oddalającego jego powództwo skierowane przeciwko [...] Pogotowia [...] w B. o przywrócenie do pracy na poprzednie stanowisko, uznanie wypowiedzenia za nieuzasadnione oraz odszkodowania za utracone miesiące bez pracy.

Wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, to jest: (-) art. 386 § 4 k.p.c. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie apelacji powoda pomimo jej zasadności; (-) art. 385 k.p.c. przez jego zastosowanie, mimo że apelacja powoda była w całości zasadna; (-) art. 130 § 1 k.p.c. w związku z art. 5 k.p.c.

przez zastosowanie tych przepisów i uznanie, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo wezwał powoda zarządzeniem z 11 stycznia 2017 r. do wskazania adresów do doręczeń zawnioskowanych w pozwie świadków oraz okoliczności, na jakie świadkowie ci mają być przesłuchani, a następnie pominął wnioski dowodowe złożone w pozwie ze względu na niewypełnienie przez powoda tego zobowiązania, pomimo że brak było podstaw do stosowania rygoru pominięcia i odmowy nadania biegu złożonym w pozwie wnioskom dowodowym w sytuacji, gdy powód w sposób dostateczny, jak na osobę niebędącą profesjonalnym pełnomocnikiem, wskazał tezę dowodową, na jaką mają być przesłuchani świadkowie „przez podanie imion, nazwisk i stanowiska służbowego tych świadków pod swoimi twierdzeniami zarówno w treści uzasadnienia pozwu jak i pod uzasadnieniem” oraz wniósł o zobowiązanie przez Sąd pozwanej do podania adresów świadków będących jej pracownikami, gdyż nie znał adresów tych świadków - co uniemożliwiło powodowi udowodnienie jego twierdzeń i doprowadziło do oparcia wyroku zarówno Sądu pierwszej, jak i drugiej instancji wyłącznie na zeznaniach świadków strony pozwanej i prowadziło do naruszenia zasady równości stron; (-) art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów i uznanie, że Sąd pierwszej instancji mógł pominąć wszystkie osobowe wnioski dowodowe zgłoszone w pozwie, mające kluczowe znaczenie dla wyjaśnienia sprawy, pomimo wskazania okoliczności, na jakie świadkowie mają być przesłuchani „przez podanie ich imion, nazwisk i stanowiska służbowego w treści uzasadnienia lub pod uzasadnieniem pozwu” oraz złożenia wniosku o zwrócenie się przez Sąd do pracodawcy (pozwanej) o wskazanie adresów do doręczeń świadków, gdyż świadkowie byli jej pracownikami, co doprowadziło do istotnego ograniczenia możliwości dochodzenia swoich praw przed sądem przez powoda i ustalenia błędnego stanu faktycznego sprawy, w wyniku oparcia się jedynie na zeznaniach osób zainteresowanych rozstrzygnięciem sprawy korzystnym dla pozwanego; (-) art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 232 zdanie 2 k.p.c. przez uznanie, że Sąd pierwszej instancji nie miał obowiązku dopuszczenia z urzędu dowodów z przesłuchania świadków wskazanych przez powoda w pozwie, przyjmując jednocześnie, że Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że powód nieprawidłowo zgłosił wnioski dowodowe, pomimo że w okolicznościach faktycznych sprawy

przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków było konieczne do wyjaśnienia sprawy, a powód działał bez profesjonalnego pełnomocnika, co doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy i wydania orzeczenia opierającego się wyłącznie na materiale dowodowym przedstawionym przez pozwanego.

Zarzucono również naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest: (-) art. 32 § 1 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów i uznanie, że wypowiedzenie umowy o pracę złożone powodowi było prawidłowe, gdyż wskazywało dwie prawdziwe, rzeczywiste i uzasadnione przyczyny wypowiedzenia, to jest utratę zaufania do powoda w wyniku naruszenia obowiązujących u pozwanego procedur oraz brak dbałości o mienie pracodawcy, czym powód narażał pozwanego na znaczne niebezpieczeństwo powstania szkody i były to działania, które dyskredytują powoda jako pracownika zatrudnionego na stanowisku ratownika medycznego - kierowcy, podczas gdy pozwana dopuściła powoda do wykonywania jego zadań służbowych na stanowisku kierowcy karetki w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, co wprost świadczy o tym, że pozwany nie utracił zaufania do powoda, a uznane przez Sąd drugiej instancji dwie przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę nie są prawdziwe, natomiast prawdziwą przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę był fakt, że w dniu 15 czerwca 2016 r. powód przystąpił do Organizacji Zakładowej NSZZ „[...]” i zaczął domagać się podwyższenia wynagrodzeń ratowników medycznych oraz nakłaniać pozostałych pracowników pracujących na stanowiskach ratowników medycznych, aby wspólnie „walczyli” o podwyższenie wynagrodzenia; (-) art. 32 § 1 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 11² k.p. przez naruszenie tych przepisów i uznanie przez Sąd drugiej instancji, że dwie spośród czterech przyczyn wypowiedzenia powodowi umowy o pracę są prawdziwe, podczas gdy pozwanej znane były przypadki dokonania przez pozostałych pracowników takich samych naruszeń, jednak pracownicy ci nie utracili pracy z ich powodu, co świadczy o niedopuszczalnym uchybieniu podstawowej zasadzie prawa pracy, jaką jest zasada równego traktowania.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na istotne zagadnienia prawne, które sformułował w postaci następujących pytań:

- 1) czy w sytuacji złożenia wniosków dowodowych o przesłuchanie świadków

przez stronę nieposiadającą fachowej wiedzy prawniczej i niereprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, brak wąskiego określenia tezy dowodowej, pomimo wezwania strony przez Sąd do wskazania tezy dowodowej, na jaką świadkowie mają być przesłuchiwani, powinien skutkować zastosowaniem rygoryzmu analogicznego jak wobec profesjonalnego pełnomocnika, polegającego na pominięciu wnioskowanych dowodów, w sytuacji gdy wnioski dowodowe mogłyby być przeprowadzone, gdyż zostały wystarczająco określone okoliczności podlegające ustaleniu za pomocą zeznań wnioskowanych świadków, a ewentualne niedokładności nie stanowiły przeszkody do przeprowadzenia w sposób właściwy dowodu z zeznań wnioskowanych świadków;

2) czy pominięcie wszystkich osobowych wniosków dowodowych, mających kluczowe znaczenie dla rozpoznania sprawy, zgłoszonych w pozwie sporządzonym przez stronę nieposiadającą fachowej wiedzy prawniczej i niereprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, ze względu na niewywiązanie się z zobowiązania Sądu nakazującego podanie adresów świadków, jest zasadne w sytuacji, gdy w pozwie został złożony wniosek o zwrócenie się przez Sąd do drugiej strony postępowania o podanie adresów świadków, którzy są pracownikami drugiej strony postępowania, a ponadto w złożonym pozwie powód w sposób dostateczny wskazał okoliczności, na jakie świadkowie mają być przesłuchani, przez podanie ich imion i nazwisk pod uzasadnieniem, a więc należy uznać, iż świadkowie byli zawnioskowani na wszystkie okoliczności podniesione w piśmie procesowym;

3) czy wypowiedzenie umowy o pracę wobec tylko jednej z osób potencjalnie naruszających zalecenia pracodawcy (pozwanego) jest prawidłowe, w sytuacji gdy znane są pracodawcy dane personalne pozostałych pracowników dopuszczających się takich samych naruszeń i czy stanowi to wyraz niedopuszczalnego naruszenia podstawowej zasady prawa pracy jaką jest zasada równego traktowania?

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz wyroku Sądu Rejonowego w B. oraz przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Pozwany, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o jej oddalenie oraz przyznanie kosztów postępowania sądowego, w tym zastępstwa prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Na etapie przedsądu ocenie Sądu Najwyższego podlegają tylko podstawy wskazywane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a nie podstawy skargi z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364).

Skarżący uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej, wskazując na istotne zagadnienia prawne.

Jeżeli chodzi o przesłankę przedsądu określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to należy podkreślić, po pierwsze, że zagadnienie prawne mające uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno odnosić się do konkretnego przepisu prawa albo konkretnej regulacji prawnej, co oznacza konieczność sformułowania przez skarżącego, jakiego przepisu (zespołu przepisów lub norm prawnych) prawa materialnego lub procesowego dotyczy przedstawiane zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, LEX nr 1515455). Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga bowiem wskazania za pomocą wyvodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444, oraz powołane tam orzeczenia). Po drugie, zagadnienie prawne powinno zostać sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń; nie można rozpatrywać kwestii prawnej oderwanej od wyjaśnionego w sprawie stanu faktycznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z 3 listopada 2010 r., II UK 56/10, LEX nr 1607502). Po

trzecie, zagadnienie powinno dotyczyć kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości; istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Po czwarte, istotne zagadnienie prawne to problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243; z 19 września 2013 r., I PK 98/13, LEX nr 1555051).

Zagadnienia wskazane przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełniają powyższych wymagań. Skarżący nie wskazał przepisów prawa, na tle których powstały te zagadnienia. Bez powiązania zagadnień z normami prawa, a przede wszystkim bez jurydycznego wywodu o charakterze abstrakcyjnym odnoszącym się do ich interpretacji, wskazane w skardze problemy nie mają charakteru zagadnień prawnych, ale stanowią powtórzenie podstaw kasacyjnych, z tą różnicą, że skarżący nadał im formę pytania.

Dodać też trzeba, że stosownie do art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę kasacyjną strona może oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Zatem zagadnienie prawne formułowane na tle powołanych w podstawie kasacyjnej przepisów postępowania może uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tylko wtedy, gdy zostanie wykazane, że ich naruszenie miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. W przypadku poprawnie sformułowanego zagadnienia prawnego, których podłożem miałyby być oddalenie wniosków dowodowych, konieczne jest jasne określenie, jakich faktów miały dotyczyć wnioskowane dowody. Tylko wtedy istnieje możliwość oceny, że miały one istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.). Tymczasem skarżący ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że wskazanie okoliczności, na jakie świadkowie mieli być przesłuchani, nastąpiło „przez podanie ich imion, nazwisk i stanowiska służbowego pod twierdzeniami powoda w treści uzasadnienia pozwu jak i pod uzasadnieniem”, dalej nie precyzując okoliczności, na które mieliby zeznawać wnioskowani świadkowie.

Jeżeli natomiast chodzi o pytanie z punktu 3. wniosku, to pozostaje ono w relacji do zarzutu naruszenia art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 11² k.p., uzasadnianego nierównym traktowaniem skarżącego względem innych pracowników. Zarzut ten skarżący podniósł dopiero na etapie postępowania kasacyjnego, tym samym kwestia ta nie była objęta przedmiotem postępowania dowodowego i w efekcie nie stanowiła elementu ustaleń faktycznych. W tym stanie rzeczy nawet poprawnie sformułowane zagadnienie prawne związane z zasadą równego traktowania pracowników pozostawałoby poza podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku. Skoro w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c. - por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), to zagadnienia prawne, które wykracza poza podstawę faktyczną wyroku, nie stanowi przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

W przedmiocie wniosku pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie zawarła wniosku o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej, jak również nie przedstawiła argumentacji przemawiającej za takim rozstrzygnięciem. Wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego został powiązany wyłącznie z wnioskiem o oddalenie skargi kasacyjnej. W tych okolicznościach, wobec odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie ma uzasadnienia dla przyznania pozwanemu kosztów postępowania kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2014 r., II CNP 17/14, LEX nr 1537289).